

Назва курсу	Культурна пам'ять, травма та забуття
Викладач	Рутар Христина Дмитрівна
Профайл викладачки	http://culture.ucu.edu.ua/pro-nas/komanda/rutar-hrystyna-2/
Контактний тел.	0978089721
E-mail:	rutar_kris@ucu.edu.ua
Сторінка курсу в CMS	https://cms.ucu.edu.ua/course/view.php?id=2977#section-10
Консультації	за запитом

Курс «Культурна пам'ять, травма та забуття» призначений для студентів четвертого року навчання програми Artes Liberales спеціальності «культурологія» і є курсом спеціалізації. Впродовж цього курсу ми спробуємо відповісти на питання, як зародилися студії пам'яті та травми і як працює пам'ять. Як різні «суспільства пам'ятають»? Чому ми як індивіди пам'ятаємо про те, що не є нашим особистим досвідом? Коли і де стався «бум пам'яті» – і чому в деяких спільнотах це лишень «бульбашка»? Коли закінчиться «епоха пам'яті» та які аргументи проти пам'ятання? Цей курс **присвячено** дебатам про культурну пам'ять-травму-забуття та зорієнтований на розкриття парадигм цієї тріади.

Особливу увагу **зосереджено** розшифруванню різноманітних способів, в які різні культури будують, підтримують, використовують, забувають і стирають (свою) пам'ять. Ми досліджуватимемо культурно різні місця та практики пам'яті через наративи, меморіали, документальні та художні фільми, символи, ритуали, а також інтернет та соціальні медіа.

Цей курс має на меті забезпечити критичне дослідження ключових питань та проблем, пов'язаних з темою культурної пам'яті, забуття та травми в глобалізованому світі.

- Опанувати та набути знання з сучасних теорій та практик студій пам'яті;
- Розуміти та знати, як аналізувати та працювати з травматичними темами та подіями;
- Опанувати глосарій студій пам'яті та фахово ним користуватися;
- Сформувати у слухачів курсу розуміння тенденцій комемораційних практик в Україні та у світі.

Результати навчання

Студенти здобудуть знання та навички:

- Розумітимуть концепти «травма», «культурна пам'ять» «забуття»; знатимуть, як вони використовуються в засобах масової інформації, в сучасній культурі, в гуманітарних науках і чому ці концепції стали настільки поширеними в сучасному світі;
- Зможуть демонструвати розуміння різних підходів (психоаналітичних, дискурсивних, феміністських) до поняття травми;
- Умітимуть визначати та описувати відмінності в індивідуальній пам'яті, культурній пам'яті та колективній пам'яті, у національній та транснаціональній пам'яті;
- Навчаються застосовувати ключові поняття для аналізу конкретних текстів і тематичних досліджень;
- Розумітимуть та вмимуть пояснити, як пам'ять опосередковується через культурні жанри, такі як фільми та літературу, а також культурні інституції.

Обсяг курсу

90 год., у т. ч. 30 годин семінарських і 60 годин самостійної роботи
3 кредити ЄКТС

Політики курсу (важливо:

- a. політики доброчесності,

б. вимоги до відвідування курсу: важливо реагувати на завдання та виконувати їх відповідно до виставлених реченців; якщо Ви не можете бути присутні (онлайн), будьте ласкаві, попереджати заздалегідь. Пропуски можна відпрацювати у межах 2 тижнів, вивантаживши виконану роботу у CMS. Якщо ж Ви пропускаєте дискусію, тоді можливості відпрацювання нема.

с. організація роботи під час курсу: кожне завдання матиме різну вагу відповідно до складності; пропущення реченця – означає зниження балів.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Матеріали Література Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1 / 17.08/ 11.50	Семінар 1. Студії пам'яті та концепт культурної пам'яті. Вступ та завдання курсу. Чому дослідження пам'яті? Чому зараз? Що спонукає нас як спільноту пам'ятати?	Самостійне опрацювання - онлайн	https://www.youtube.com/watch?v=FdU_hYosb4o&feature=emb_logo https://www.youtube.com/watch?v=Hjwo7_A--sg	Написати рефлексію, дати своє визначення "студії пам'яті"; "культурна пам'ять" 30 хв	3	3 тижні
2 / 24.08 / 11.50	Семінар 2. Постпам'ять та зв'язок поколінь. Розглянемо феномен покоління постпам'яті та сучасних теорій та практик студій пам'яті.	Самостійне опрацювання - онлайн	Marianne Hirsch: 'The Generation of Postmemory', <i>Poetics Today</i> 29/1 (2008), 103-128. https://www.youtube.com/watch?v=hseKCnMI9PE&feature=emb_title http://www.postmemory.net/ https://www.thecjm.org/exhibitions/2 За бажанням: <i>Арт Шнітельман</i> . Маус. Сповідь уцілілого : літературно-художнє видання / Переклад з англ. Ярослави Стріхи. — Київ : «Видавництво», 2020. — 296 с.	Написати коротке есе «Постпам'ять (не) існує» 30 хв	3	2 тижні
3/31.08/1 1.50	Семінар 3. Чи потрібна пам'ять Східній Європі? На цьому занятті спробуємо змістити увагу на теоріях пам'яті у нашій частині світу, простежити тенденції та виклики.	Семінар у ZOOM	Memory and Theory in Eastern Europe / eds. U. Blacker, A. Etkind, J. Fedor. – N.Y.: Palgrave Macmillan, 2013	Опрацювання вступу (всі) та статті (індивідуально, на вибір) з книги та сформувані ОДНЕ дослідницьке питання. 2 год	6	тиждень
4/7.09/11 .50	Семінар 4. Місця пам'яті: розвиток концепту та «робота пам'яті». Дослідники задумувалися про теорії та практики мнемотехніки ще з часів Античності. На цьому занятті ми розглянемо часовий зріз розвитку	Семінар у ZOOM	Frances Yates, <i>The Art of Memory</i> . – London: Routledge and Kegan Paul, 1966 П'єр Нора. Теперішнє, нація, пам'ять / Пер. з франц. Андрій Репа. – Київ: Кліо, 2014	Опрацювання літератури та глосарію – 1 година	5	тиждень

	концепції пам'яті.					
5/14.09/1 1.50	<p>Семінар 5. Меморіали: видина/невидима пам'ять</p> <p>"Нема нічого більш невидимого, ніж пам'ятник", - писав Роберт Музиль. А чому ж тоді у нас стався лєнінопад, а у США рух black lives matter захопив із собою і скидання пам'ятників конфедератам та колоніалістам.</p>	Вивантажити виконане завдання у CMS	Musil, Robert. "Monuments." In <i>Posthumous Papers of a Living Author</i> . Translated from the German by Peter Wortsman. Archipelago, 2006. Online War Memorials: YouTube As a Democratic Space of Commemoration Exemplified Through Video Tributes to Fallen Danish Soldiers. <i>Memory Studies</i> 6, no. 4 (2013): 418–36.	1) критикування меморіалу, який ви досвідчили в Україні; і 2) пропонування ідеї для місця пам'яті, який вшанував би подію чи особу, яка недостатньо представлена або не представлена в українському комеморативному ландшафті. (за наданою схемою) 3 години	15	2 тижні
6/21.09/1 1.50	Семінар 6. Студії травми.	Семінар у ZOOM	Кеті Карут. Почути травму: Розмови з провідними спеціалістами з теорії та лікування катастрофічних досвідів / пер. з англ. Катерини Дисси. – К.: Дух і Літера, 2017. – 496 с. Травма:Пункты. Под ред. С. Ушакина и Е. Трубиной. Москва: НЛЮ, 2009.	Опрацювання літератури до теми та перегляд відео - 3 години	5	тиждень
7/5.10	Семінар 7. Кіно як пам'ять. "Акт вбивства", документальний фільм 2012 року, який висвітлив одне з найменш відомих масових вбивств ХХ століття.	Перегляд фільму та додаткових джерел	Трейлер: https://www.youtube.com/watch?v=1kssnOoJ93I&feature=youtu.be Офіційний сайт фільму: http://theactofkilling.com/	Перегляд документально го фільму – 2, 5 години Опрацювання додаткових ресурсів та матеріалів – 1 година		два тижні
8 / 12.10	Семінар 8. Вербалізація-нарративізація травми. Фільми, як і література, долучають нас до процесу пам'яті. Показують минуле? Формують його? Фреймують? Стають місцем пам'яті? Звільняють від травми?	Семінар у ZOOM	Rotha, Paul with Sinclair Road and Richard Griffith,Documentary Film,New York: Hastings House, 1953 The Act of Killing Masterclass Joshua Oppenheimer in conversation with Penny Woolcock MSA Conference 2017: Debate with Joshua Oppenheimer	Підготовка до заняття-обговорення фільму із залученням експертних думок та матеріалів – 2 години	10	тиждень

			Werner Herzog and Errol Morris talk about "The Act of Killing"			
9 / 19.10	Семінар 9. Геноцид. «Для чого досліджувати таке?» - відповідає Адам Джонс.	Семінар у ZOOM	Адам Джонс. Геноцид: Вступ до глобальної історії, переклад Катерини Дисі. Київ: «Дух і Літера», 2020. 696 ст. Лекція Адама Джонса «Human Rights, Genocide and the West» https://www.youtube.com/watch?v=cr6SFrRCHJQ Додатково: Філіп Сендс. Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова (East West Street: On the Origins of Genocide and Crimes against Humanity) - Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. - 652 с.	Опрацювання вступу (всі) та статті (індивідуально, на вибір) з книги та сформувати ОДНЕ дослідницьке питання 2 год	6	тиждень
10 / 26.10	Семінар 10. Травма. Місце. Як і чи можливо підготувати себе до місць пам'яті; чи потрібно здійснювати такі комеморативні практики.	Прогулянка місцями пам'яті (якщо дозволять умови)	Аусландер Шолом: https://www.youtube.com/watch?v=FDgWseRTwho	Есе (текст/відео/аудіо) «Чи-коли-як потрібно відвідувати місця пам'яті» 3 години	15	2 тижні
11 / 02.11	Семінар 11. Свідки/чині. Усноісторичні ініціативи. Чи надійна пам'ять? Чи може усна історія відновити минуле або лише розповіді про минуле? Чи вимагають усні свідчення та письмові джерела різної критики?	Семінар у ZOOM	P. Thompson, <i>The Voice of the Past</i> (2000), 118-72. Сайти-архіви-платформи усної історії	Проаналізувати усноісторичні проекти – 2 год	7	тиждень
12 / 09.11	Семінар 12. Пам'ять та справедливість. Текст Славенки Дракуліч відсилає нас до Анни Арендт та її концепту "банальність зла". Проартикулюємо ситуацію розподу Югославії, балканських воєн, геноциду у Сребрениці. Про перспективу говорити від імені ката та проведемо паралелі із проектом Опенгеймера.	Семінар у ZOOM	Славенка Дракуліч «Та вони б і мухи не скривдили». Додактово: Ганна Арендт «Банальність зла»		5	тиждень
13 / 16.11	Семінар 13. Політика пам'яті. Політика влади формує офіційне	Завантажити і опрацьоване	Владислав Гриневич, Президенти і пам'ять. Політика пам'яті президентів України (1994–2014):	Вибрати собі часову п'ятилітку	15	2 тижні

	трактування подій. Колективна пам'ять може абсолютно відрізнятись та навіть конкурувати. Простежмо на прикладі політики пам'яті українських президентів, як формувалася/ється політика пам'яті в країні та як і де на локальних практиках вони розходяться. Чому так відбувається. Та хто стає мотором змін та змагання за пам'ять.	на sms у ворд документі	підґрунтя, послання, реалізація, результати. Касьянов Г., Миллер А. Россия – Украина: как пишется история. Диалоги – лекции – статьи. – М.: РГГУ, 2011. – 311 с.	когось з президентів, проаналізувати її на рівні законів, ініціатив та практик; та вибравши регіон-місто-містечко-громаду, показати, де відбувся розрив та чому. 3 год		
14 / 23.11	Семінар 14. Проти пам'ятання. На наше крайнє заняття пропоную до читання роботу Девіда Ріффа - "Проти пам'ятання". Поговоримо ще раз про виклики, плюси й недоліки теорії студій пам'яті, проговорення травм та/чи забуття як терапію - та підведемо підсумки заліком.	Семінар у ZOOM	David Rieff <i>Against Remembrance</i> (Melbourne University Press. 2011) <i>David Rieff. In Praise of Forgetting: Historical Memory and Its Ironies.</i> New Haven&London: Yale University Press, 2016	Опрацювання літератури – 3 год	5	тиждень
15 / 30.11	Семінар 15. Підсумки та залік.	Семінар у ZOOM		Бліц-опитування для тих, хто буде був/ла відсутня та втратив/ла змогу набрати бали; у межах 10 балів		

Система оцінювання та вимоги:

Загальна система оцінювання курсу: за 100 бальною шкалою, накопичувальна, до кожного заняття вказана максимальна кількість балів; також можливі бонуси за активну включеність на форумі курсу.

Декілька великих завдань, які розкинуті впродовж курсу:

Критикування меморіалу та створення свого. За наданим алгоритмом. Оцінюється у 15 балів.

Есе у текстовому чи аудіо-подкастовому чи відео форматі «Чи-коли-як потрібно відвідувати місця пам'яті». Оцінюється у 15 балів.

Аналіз політик пам'яті. За наданою схемою. Оцінюється у 15 балів.

Умови допуску до заліку: 61+